

DŽO ABERKROMBI

OSVETA

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

Joe Abercrombie
BEST SERVED COLD

Copyright © Joe Abercrombie Limited 2009
Translation copyright © 2014 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Grejs
Jednog dana ćeš pročitati ovo
I malčice ćeš se zabrinuti

Bena Murkato spasava život

Zora je bila boje zle krvi. Širila se sa istoka i bojila tamno nebo u crveno, senčila iscepkane oblake ukradenim zlatom. Ispod njih je drum vijugao uz planinu ka tvrđavi Fontezarmo – grozdu oštarih kula, pepeljastocrnih naspram ranjenog neba. Zora je bila crvena, crna i zlatna.

Bile su to boje njenog zanata.

„Monca, jutros mi izgledaš posebno lepo.“

Uzdahnula je, kao da je to slučajnost. Kao da nije provela sat vremena lickajući se pred ogledalom. „Što je istina, istina je. To što je izgovaraš nije nikakav kompliment. Samo dokazuješ da nisi slep.“ Zevnula je, proteglila se u sedlu, naterala ga da sačeka još koji tren. „Ipak, spremna sam da čujem još.“

On se glasno nakašljao i digao ruku – loš glumac koji se sprema za veliki govor. „Tvoja kosa je kao... kao ogrtač od blistave samurovine!“

„Magarče naduveni. Šta je juče bilo? Zastor ponoći. To mi se više sviđalo, zvučalo je kao nekakva poezija. Loša poezija, ali svejedno.“

„Jebiga.“ Zaškiljio je ka oblacima. „Onda tvoje oči, iskre kao safiri, basnoslovno vredni!“

„Znači sada imam kamenje na licu?“

„Usne kao latice ruže?“

Pljunula ga je, ali je on bio spreman i izmakao se, tako da je pljuvačka prebacila njegovog konja i pala na suvo kamenje pored staze. „To je da ti ruže bolje cvetaju, seronjo. Umeš ti i bolje.“

„Svskog dana se sve više trudim“, rekao je. „Onaj dragulj koji sam kupio čarobno ti pristaje.“

Digla je desnu ruku da mu se podivi: bio je to rubin velik kao lešnik, koji je prelamao prve iskre sunca i sijao kao otvorena rana. „Dobijala sam i gore poklone.“

„Slaže se uz tvoju vatrenu narav.“

Prezrivo je frknula. „I krvavi glas koji me prati.“

„Pišam ja na taj glas! To je samo brbljanje budala! Ti si san. Vizija. Izgledaš kao...“ Pucnuo je prstima. „Sama boginja rata!“

„Boginja, je li?“

„Rata. Sviđa ti se?“

„Može da posluži. Ako i vojvodi Orsu budeš toliko ljubio dupe, možda dobijemo i neki dodatak.“

Bena napući usne ka njoj. „Za mene nema lepšeg jutra od onog provedenog u cmakanju okrugle, sočne bulje njegove uzvišenosti. Ima ukus... moći.“

Kopita su kloparala po prašnjavoj stazi, sedla i uzde su škripali. Put je opet naglo skrenuo, pa onda još jednom. Ostatak sveta nestao je daleko ispod njih. Istočno nebo iskrvarilo je i od crvenog prešlo u ružičasto. Reka se sporo ukazivala pred njima kako vijuga kroz jesenju šumu u strmoj dolini. Svetlucala je kao vojska u pokretu, tekla hitra i nemilosrdna ka moru. Ka Talinsu.

„Čekam“, rekao je.

„Šta?“

„Svoj deo komplimenata, kako šta.“

„Da si samo još malo naduveniji, pukao bi.“ Povukla je svoje svilene manžetne. „A neću tvoja creva po novoj košulji.“

„Ubola si me!“ Bena se uhvati jednom rukom za grudi. „Pravo u srce! Pa zar mi tako uzvraćaš godine obožavanja, kučko bezosećajna?“

„Kako se *ti* usuđuješ da *mene* obožavaš, stoko seljačka? Ti si kao krpelj koji obožava tigra!“

„Tigra! Ha! Kada tebe porede sa životinjom, obično se opredele za neku zmiju.“

„Bolje to nego s crvom.“

„Kurvo.“

„Kukavice.“

„Ubico.“

To poslednje baš i nije mogla da porekne. Tišina se ponovo spusti na njih. Ptica zacvrkuta sa žednog drveta pored puta.

Benin konj se polako približio njenom, pa je on veoma tiho prošaputao: „Monca, jutros mi izgledaš posebno lepo.“

To je izmamilo osmeh na ugao njenih usana. Ugao koji on nije mogao da vidi. „Pa, što je istina, istina je.“

Poterala je konja uz još jednu serpentinu, i pred njima se digao spoljni zid citadele. Uzani most je preko vrtoglave klisure vodio do kapijske kule, a daleko dole iskrila je voda. Na kraju mosta zjapio je luk, primamljiv kao raka.

„Ojačali su zidove od lani“, promrsi Bena. „Ne bih voleo da moram da ih napadnem.“

„Ne glumi da imaš petlju da se penješ uz opsadne lestvice.“

„Ne bih voleo da nekom drugom kažem da juriša na njih.“

„Ne glumi da imaš petlju da izdaš takvo naređenje.“

„Ne bih voleo da gledam tebe kako nekom drugom kažeš da juriša na njih.“

„Ne.“ Oprezno se nagnula iz sedla i namršteno pogledala u ambis s leve strane. Onda se zagledala u goli zid sa desne strane, čije je krunište bilo zubata crna senka naspram sve svetlijeg neba. „Čovek bi pomislio kako Orso brine da neko hoće da ga ubije.“

„On ima neprijatelje?“ , huknu Bena, očiju razrogačenih od lažnog zaprepašćenja.

„Samo pola Stirije.“

„Znači... i mi imamo neprijatelje?“

„Više od pola Stirije.“

„Ali ja sam se toliko trudio da budem omiljen...“ Prošli su između dva smrknuta vojnika, čije su kacige i koplja bili uglačani do ubilačkog sjaja. Kopita su odjekivala u tami dugačkog tunela, koji se blago uspinjao. „Sad ti lice izgleda onako.“

„Kako?“

„Kao da danas više neće biti zabave.“

„Ha.“ Osetila je poznato mrštenje kako joj krivi lice. „Ti sebi možeš dozvoliti da se osmehuješ. Od nas dvoje, ti si kao onaj dobri.“

Iza kapija je počinjao drugi svet – vazduh je snažno mirisao na lavandu i sve je bilo zeleno posle sivila planine. Svet brižljivo održavanih travnjaka, živica potkresanih u čudesne oblike, fontana iz kojih izbijaju blistavi vodoskoci. Namrgođeni stražari, s crnim krstom Talinsa na belim ogrtačima, kvarili su utisak na svim vratima.

„Monca...“

„Da?“

„Hajde da nam ovo bude poslednji pohod“, reče molećivo Bena. „Poslednje leto u prašini. Hajde da se bavimo nečim lepšim. Sada, dok smo još mladi.“

„Šta je sa Hiljadu mačeva? Sada ih je skoro deset hiljada, i svi čekaju naša naređenja.“

„Nek čekaju nešto drugo. Pridružili su nam se zarad pljačke, i nju smo im i te kako pružili. Oni su verni samo svojoj pohlepi.“

Morala je da prizna kako Hiljadu mačeva nikada nisu predstavljali ono najbolje u ljudskom rodu, niti čak ono najbolje među najamnicima. Većinom su bili tek malčice bolji od razbojnika. Ostali su bili malčice gori. Nije, međutim, u tome bila stvar. „Čovek mora u životu u nečemu istrajati“, huknula je.

„Ne shvatam zašto.“

„Pa to si ti. Još jedna sezona i Viserin će pasti, Rogont će se predati i Liga osmoro će biti tek ružna uspomena. Orso će se krunisati za kralja Stirije, a mi ćemo moći da se povučemo, da nas svi zaborave.“

„Mi zaslužujemo da nas pamte. Mogli bismo imati sopstveni grad. Ti bi mogla biti vojvotkinja Moncakaro od... nečega...“

„A ti neustrašivi vojvoda Bena?“ Na to se nasmejala. „Some glupi. Bez moje pomoći jedva uspevaš da dupe obrišeš. Rat je dovoljno krvav zanat, ne pada mi na pamet da se mešam u politiku. Orso će se krunisati, pa se onda povlačimo.“

Bena uzdahnu. „Mislio sam da smo najamnici. Koska se nikada nije toliko držao nekog poslodavca.“

„Ja nisam Koska. A u svakom slučaju, nije ni pametno odbiti gospodara Talinsa.“

„Ti samo voliš da ratuješ.“

„Ne. Volim da pobeđujem. Samo još jedna sezona, pa onda možemo da vidimo svet. Da posetimo Staro carstvo. Da putujemo po Hiljadu ostrva. Da otplovimo u Adovu i stojimo u senci Tvorčeve kuće. Sve o čemu smo pričali.“ Bena se napućio, kao i uvek kada ne bi bilo po njegovom. Pućio se ali nikada nije rekao ne. Ponekad joj je malo smetalo što sve odluke mora da donosi ona. „Pošto nas dvoje očigledno zajedno imamo samo jedna muda, zar nikad ne osetiš potrebu da ih malo pozajmiš?“

„Tebi bolje stoje. Sem toga, ti imaš svu pamet. Najbolje da i jedno i drugo bude na istom mestu.“

„A šta si ti dobio?“

Bena joj se naceri. „Ovaj neodoljivi osmeh.“

„Onda se osmehuj. Još jednu sezonu.“ Skočila je iz sedla, popravila pojas sa mačem, bacila uzde konjušaru i krenula ka unutrašnjoj kapiji. Bena je morao da požuri da je pristigne, pa se usput zamalo sapleo o svoj mač. Za čoveka koji živi od rata, uvek je bio sramotno nesposoban s oružjem.

Unutrašnje dvorište bilo je izdelfeno u široke terase zasađene egzotičnim palmama, s još više stražara nego spoljašnje. Drevni stub, za koji se pričalo da potiče iz Skarpnijeve palata, visoko se dizao u središtu, bacajući treperav odraz u okruglom jezercetu prepunom srebrnastih riba. Ogromno zdanje od stakla, bronzе i mermera, palata vojvode Orsa, dizalo se oko tri njegove strane, kao čudovišna mačka s mišem u šapama. Od prošlog proleća sagradili su duž severnog zida veliko novo krilo, čije su ukrasne kamene vence još prekrivale skele.

„Baš su zidali“, reče ona.

„Naravno. Kako da princ Ario živi sa samo deset dvorana za cipele?“

„Čovek danas ne može da prati modu ako nema bar dvadeset prostorija za obuću.“

Bena je namršteno pogledao sopstvene čizme sa zlatnom kopčom. „Ja sve ukupno nemam više od trideset pari. Peče me taj nedostatak.“

„Kao i sve nas“, reče ona tiho. Nedovršeni niz statua pružao se duž krova. Vojvoda Orso daje milostinju sirotinji. Vojvoda Orso daruje znanje neukima. Vojvoda Orso štiti slabe od napadača.

„Čudi me što nije napravio jedan gde ga čitava Stirija ljubi u dupe“, prošaputa joj Bena na uvo.

Ona pokaza na tek načeti mermerni blok. „To je sledeće.“

„Bena!“

Grof Foskar, Orsov mlađi sin, potrča oko jezerceta kao razdragano štene. Cipele su mu škripale na šljunku, a pegavo lice mu se sve ozarilo. Otkako ga je Monca poslednji put videla, neko ga je prevario da pokuša da pusti bradu, ali je zbog retkih svetlosmeđih maljica izgledao još mlađe. On jeste možda nasleđio sve poštenje u porodici, ali je pamet otišla nekom drugom. Bena se naceri, zagrlji Foscara jednom rukom, pa mu razbaruši kosu. Da je to učinio bilo ko drugi, bila bi to uvreda, ali je od Bene bilo prirodno i srdačno. Imao je dara da usrećuje ljude,

što je Monci uvek delovalo kao čarolija. Ona je bila talentovana za suprotno.

„Je li ti stigao otac?“, upitala je.

„Jeste, a i brat. Sede sa svojim bankarom.“

„Kako je raspoložen?“

„Dobro, bar koliko ja vidim, ali znaš kakav je moj otac. Ipak, na vas dvoje se nikada ne ljuti, je li? Vi mu uvek donosite lepe vesti. Donosite ih i sada, je li?“

„Da mu ja kažem, Monca, ili...“

„Borleta je pala. Kantain je mrtav.“

Foskar nije slavio. Nije delio očev apetit za leševe. „Kantain je bio dobar čovek.“

To po Moncinom shvatanju nije imalo baš nikakve veze ni sa čim. „On je bio neprijatelj tvog oca.“

„Svejedno, čovek vredan poštovanja. U Stiriji ih je ostalo veoma malo. Stvarno je mrtav?“

Bena naduva obraze. „Pa, glava mu je odsečena, nabijena na kolac iznad kapije, i sad, ako ne znaš nekog mnogo dobrog lekara...“

Prošli su kroz visoku kapiju i ušli u dvoranu polumračnu i punu odjeka kao carska grobnica. Svetlo je dopiralo u prašnjavim zracima i širilo se po mermernom podu. Stari oklopi nemo su stajali u stavu mirno, stežući drevno oružje u oklopljenim pesnicama. Oštro kuckanje potpetica razleglo se između zidova kada je čovek u tamnoj uniformi zakoračio ka njima.

„E jebiga“, prosikta joj Bena na uho. „Onaj gmizavac Ganmark je već stigao.“

„Pusti.“

„Nema šanse da je taj sluzavi gad tako vešt s mačem kao što se priča...“

„Jeste.“

„Da sam bar pola muško, sada bih...“

„Nisi. Zato pusti.“

Lice generala Ganmarka bilo je čudno mekano, brkovi su mu bili mlitavi, njegove bledosive oči većito suzne, zbog čega je uvek izgledao nekako tužno. Pričalo se da je iz vojske Saveza isteran zbog seksualnog prestupa s drugim oficirom, i da je preplatio more da bi našao gospodara s manje skučenim pogledom na svet. Širina vidika vojvode Orsa bila je bezgranična kada je reč o njegovim slugama, pod uslovom da su uspešni. Ona i Bena bili su dovoljan dokaz za to.

Ganmark ukočeno klimnu glavom Monci. „Generale Murkatova.“ Ukočeno klimnu glavom Beni. „Generale Murkatova. Grofe Foscare, nadam se da vi i dalje vredno vežbate?“

„Svaki dan.“

„Onda ćemo jednog dana stvoriti mačevaoca od vas.“

Bena frknu. „Ili to, ili daveža.“

„I jedno i drugo je nešto“, reče Ganmark svojim isprekidanim naglaskom Saveza. „Čovek bez discipline nije ništa bolji od psa. Vojnik bez discipline nije ništa bolji od leša. Zapravo je i gori. Leš nije pretnja svojim drugovima.“

Bena otvori usta, ali ga Monca preduhitri. I kasnije će moći da napravi budalu od sebe, ako to bude hteo. „Kako je prošla vaša sezona?“

„Ispunio sam svoju ulogu, pazio sam da vaše bokove ne ugroze Rogont i njegovi Osprijci.“

„Zaustavio si Vojvodu vrdanja?“ Bena se podrugljivo osmehnu. „To je bio velik izazov.“

„Puka sporedna uloga. Komična epizoda u velikoj tragediji, ali koju će, nadam se, publika umeti da ceni.“

Odjek njihovih koraka postajao je glasniji dok su prolazili kroz još jedan luk i ulazili u visoku rotundu u srcu palate. Zakrivljene zidove su svom dužinom prekrivali reljefi s prizorima iz davnina. Ratovi između demona i magova, i slične budalaštine. Visoko gore, veliku kupolu prekrivala je freska sa sedam krilatih žena naspram olujnog neba – bile su naoružane, u oklopima i besnih lica. Suđaje, koje donose sudbinu na

zemlju. Aropelino remek-delo. Čula je da je na njemu radio osam godina. Monca nikada nije mogla da se pomiri s tim koliko se slično, slabašno i potpuno beznačajno oseća u tom prostoru. To mu je valjda i bila svrha.

Njih četvoro se popelo širokim stepeništem, dovoljnim da dvostruko toliko ljudi stupa jedno pored drugoga. „A gde su te to vodili tvoji komedijski talenti?“, upitala je Ganmarka.

„U vatru i krv, do kapija Purantija i nazad.“

Bena iskrivi usnu. „Je li bilo neke prave borbe?“

„Zašto bih se time bavio? Zar nikad nisi čitao Stolikusa? Životinja do pobeđe dolazi borbom...“

„Vojskovođa do nje mašira“, završila je Monca umesto njega. „Je li bilo mnogo smeha?“

„Kod neprijatelja pretpostavljam nije. Nije ni kod drugih. Ali takav je rat.“

„Ja nalazim vremena da se ponekad nasmejem“, ubaci Bena.

„Neki se ljudi rado smeju. Zato su omiljeni gosti za trpezom.“ Ganmarkove suzne oči predoše na Moncu. „Primećujem da se ti ne osmehuješ.“

„Jednog dana hoću. Kada Liga osmoro bude uništena, a Orso postane kralj Stirije. Onda ćemo svi moći da okačimo mačeve o klin.“

„Po mom iskustvu, mačevi ne vole da vise o klinu. Imaju običaj da se sami vrate čoveku u ruke.“

„Smem reći da će Orso tebe zadržati“, reče Bena. „Makar samo da mu ribaš pločice.“

Ganmark nije ni trepnuo. „Onda će njegovo visočanstvo imati najčistije podove u čitavoj Stiriji.“

Na vrhu stepenica nalazila su se visoka vrata koja su sijala od intarzija, ukrašena rezbarijama u obliku lavljih glava. Ispred njih je šetkao nabijen čovek, kao odani stari lovački pas pred ložnicom svog gospodara. Verni Karpi, kapetan s najdužim stažom u Hiljadu mačeva, sa ožiljcima iz stotinu okršaja na širokom, preplanulom, poštenom licu.

„Verni!“ Bena zgrabi ručerdu starog najamnika. „Da se pentraš na planinu, u svojim godinama? Zar ne bi trebalo da si u nekom kupleraju?“

„Kamo sreće.“ Karpi slegnu ramenima. „Njegovo visočanstvo me je pozvalo.“

„A ti, pošto si poslušna sorta... poslušao si.“

„Zato me i zovu Verni.“

„Kakvo si stanje ostavio u Borleti?“, upita Monca.

„Mirno. Većina ljudi je ulogorena ispred zidina sa Andićeom i Viktusom. Mislio sam da je bolje tako, da ne zapale grad. One pouzdanije sam ostavio u Kantainovoj palati, sa Sesariom da ih drži na oku. Veterane kao što sam ja, još iz Koskinog doba. Prekaljene ljude koji nisu skloni padanju u vatru.“

Bena se zasmeljli. „Misliš, one malo sporije?“

„Spore ali temeljne. Mi na kraju uvek stignemo gde treba.“

„Ulazite?“ Foskar je upro ramenom u vrata pa ih otvorio. Ganmark i Verni ušli su za njim. Monca je načas zastala na pragu, potrudivši se da joj lice poprimi najgrublji i najhladniji izraz. Digla je pogled i videla Benu da joj se osmehuje. Shvatila je da mu uzvraća osmehom. Nagnula se i šapnula mu na uvo.

„Volim te.“

„Naravno da me voliš.“ Zakoračio je preko praga, i ona je pošla za njim.

Lični kabinet vojvode Orsa bio je mermerna dvorana velika kao trg. Duž jednog zida su se vojnički precizno postrojila visoka staklena vrata. Bila su otvorena i oštri povetarac je zadizao živopisne zidne tapiserije. Dugački balkon na koji su vrata izlazila kao da je lebdeo u vazduhu, na samom vrhu planine, ispod koje se širio ambis.

Suprotni zid su prekrivala ogromna platna, dela najvećih umetnika Stirije, koja su prikazivala velike bitke iz prošlosti. Pobede Stolikusa, Haroda Velikog, Faransa i Verturija, sve ovekovečene na epskim platnima. Poruka da je Orso poslednji

u nizu velikih plemenitih ratnika bila je očigledna, bez obzira što je njegov deda bio samozvanac, a uz to i običan kriminalac.

Najveća slika bila je okrenuta ka vratima, visoka bar deset koraka. Ko bi drugi bio na njoj ako ne veliki vojvoda Orso? Sedeo je na pastuvu koji se propinjao, s visoko dignutim blistavim mačem, njegov prodorni pogled bio je usredsređen na horizont, i vodio je svoje ljude u pobedu u bici kod Etreje. Slikar kao da nije bio upoznat sa činjenicom da Orso nije prišao na pedeset milja od stvarne borbe.

Međutim, dobre laži uvek su bolje od dosadne istine, kao što joj je on često govorio.

Sam vojvoda od Talinsa sedeo je pogrbljen za stolom, baratajući perom umesto mačem. Visok, suv čovek orlovskog nosa stajao je pored njega i budno zurio dole kao lešinar koji čeka smrt žednih putnika. Ogromna prilika dizala se malo dalje, u senci pored zida. Goba, Orsov telohranitelj, s debelim vratom, kao ogromni krmak. Princ Ario, vojvodin najstariji sin, zavalio se u iskićenu stolicu nešto bliže. Prekrstio je noge, vinska čaša mu je nehajno visila iz ruke, a prazan osmeh mu se širio bezlično lepuškastim licem.

„Oče, našao sam ove prosjake kako lutaju po dvorištu“, viknu Foskar, „pa sam pomislio da ćeš imati milostinje za njih!“

„Milostinje?“ Orsov prodorni glas odjeknu po ogromnoj odaji. „Ja nisam pristalica milostinje. Smestite se, prijatelji, uskoro ću vam posvetiti pažnju.“

„Nije li to Krvnica iz Kaprila“, tiho reče Ario, „a i njen mali Bena.“

„Vaše visočanstvo. Dobro izgledate.“ Monca je mislila da ovaj izgleda kao lenjo govno, ali je to zadržala za sebe.

„I ti, kao i uvek. Kada bi svi vojnici izgledali kao ti, možda bih i sam pozeleo da pođem u pohod. Novi kamičak?“ Ario mlitavo mahnu šakom optočenom draguljima ka rubinu na Moncinom prstu.

„To mi je bilo pri ruci dok sam se oblačila.“

„Šteta što nisam bio prisutan. Vina?“

„Ovako u zoru?“

Tromo je pogledao ka prozorima. „Što se mene tiče, još je noć.“ Kao da je bančenje čitave noći neki herojski podvig.

„Meni može.“ Bena je već sebi sipao, pošto je večito bio spreman da se takmiči u hvalisanju. Verovatno će se napiti za sat vremena, pa će se osramotiti, ali je Monci bilo dozlogrdilo da mu glumi majku. Prošla je pored monumentalnog kamina, koji su pridržavale statue Juvensa i Kanedijasa, ka Orsovom stolu.

„Potpišite ovde, ovde i ovde“, govorio je suvi čovek, a jedan njegov koščati prst lebdeo je iznad dokumenata.

„Mautisa znate, je li?“ Orso mu je uputio kiseo pogled. „On drži moje uzde.“

„Večito sam vaš smerni sluga, vaše visočanstvo. Bankarska kuća *Valint i Balk* pristaje da odobri novi kredit na godinu dana, posle čega će, s velikim žaljenjem, morati da naplati kamatu.“

Orso prezrivo frknu. „Kao što kuga žali mrtve, siguran sam.“ Nažvrljao je poslednji potpis i bacio pero. „Svako mora nekom da se klanja, je li? Postaraj se da svojim pretpostavljenima preneseš moju beskonačnu zahvalnost zbog njihove velikodušnosti.“

„Biće tako.“ Mautis je sakupio dokumenta. „Ovim je naš posao završen, vaše visočanstvo. Moram smesta poći, da uhvatim večernju plimu za Vestport...“

„Ne. Ostani još malo. Moramo da porazgovaramo o još jednom pitanju.“

Mautisove mrtve oči predoše na Moncu, pa se vratiše na Orsa. „Ako vaše visočanstvo tako želi.“

Vojvoda hitro ustade od stola. „Onda, da se pozabavimo veselijim pitanjima. Donosiš nam lepe vesti, je li, Moncakaro?“

„Donosim, vaše visočanstvo.“

„Ah, šta bih ja bez tebe?“ U njegovoj crnoj kosi se, od njihovog prošlog susreta, pojavila trun sedog, u uglovima očiju je možda imao dublje bore, ali je kao i uvek delovao kao da drži sve konce u rukama. Nagnuo se napred i poljubio je u oba obraza, pa joj šapnuo na uvo: „Ganmark može dobro da vodi vojsku, ali za čoveka koji voli da sisa kurac nema ni trun smisla za humor. Hajde, ispričaj mi o svojim poredama na svežem vazduhu.“ Stavio joj je ruku na rame pa ju je poveo na visoku terasu, pored princa Arija, koji se prezrivo kezio.

Sunce se sada penjalo, i svetli svet bio je pun boje. Krv se istočila iz neba tako da je postalo jarkoplavo, a beli oblaci su mileli daleko gore. Dole, na samom dnu vrtoglave provalije, reka je vijugala kroz šumovitu dolinu, jesenje lišće bilo je bledozeleno, nagorelo narandžasto, izbledelo žuto, ljutito crveno, a svetlo je srebrno iskrilo na brzjoj vodi. Na istoku je šuma prelazila u obrađeno zemljište – kvadrato zelenog, bogatu crnicu, zlatne useve. Još dalje reka je sretala sivo more, granajući se u široku deltu prepunu ostrva. Monca je tamo nazirala obrise sićušnih kula, zgrada, mostova, zidova. Silni Talins, velik kao njen nokat.

Usitnila je očima zbog oštrog povetarca, pa je sklonila pramen kose sa čela. „Ovaj pogled mi nikada neće dosaditi.“

„Kako bi i mogao? Zato sam i podigao ovu prokletinju od zamka. Odavde uvek mogu da jednim okom pazim na svoje podanike, kao što budni roditelj treba da pazi na svoju decu. Čisto da se ne povrede dok se igraju, razumeš.“

„Vaši ljudi imaju sreće što se o njima stara tako pravedan i brižan otac“, slagala je vešto.

„Pravedan i brižan.“ Orso se zamišljeno zagleda u daleko more. „Misliš li da će me istorija tako pamtit?“

Monca je smatrala da je to izuzetno malo verovatno. „Šta je Bjaloveld ono rekao? 'Istoriju pišu pobednici'?“

Vojvoda joj stegnu rame. „Tako uspešna i lepa, pa još i načitana. Ario je vrlo ambiciozan, ali mu nedostaje mudrosti.

Začudilo bi me da ima strpljenja da pročita i putokaz. Zanima ga samo kurvanje. I cipele. Moja kćerka Terez, u međuvremenu, lije gorke suze što sam je venčao s kraljem. Kunem se, da sam joj za mladoženju ponudio i velikog Euza, cvilela bi da joj nađem nekoga dostojnijeg njenog ugleda.“ Teško je uzdahnuo. „Nijedno moje dete me ne razume. Znaš, moj praded a je bio najamnik. To je činjenica kojom ne volim da se hvalim.“ Mada joj je to govorio svaki put kada bi se sreli. „Čovek koji u čitavom životu nije pustio ni suzu, a obuvao je ono što mu padne šaka. Ratnik prostog porekla, koji je ugrabio vlast u Talinsu oštricom svoga mača i oštrinom svoga uma.“ Pre bi se reklo svirepošću i nemilosrdnošću, bar kako je Monca čula da se priča. „Mi smo isti soj, ti i ja. Mi smo sami sebe stvorili, ni iz čega.“

Orso je rođen kao naslednik najbogatijeg vojvodstva u Stiriji, a u životu nije radio ni jedan jedini dan, ali se Monca ugrizla za jezik. „Činite mi preveliku počast, vaše visočanstvo.“

„Manju nego što zaslužuješ. Sada mi pričaj o Borleti.“

„Čuli ste za bitku na visokoj obali?“

„Čuo sam da ste razbili vojsku Lige osmoro, baš kao kod Slatkih borova! Ganmark kaže da je vojvoda Salije imao triput više vojnika.“

„Brojnost je samo smetnja ako su vojnici lenji, nespremni i ako ih vode budale. Vojska sačinjena od seljaka iz Borlete, obučara iz Afoje, staklara iz Viserina. Od amatera. Ulogorili su se pored reke, misleći da smo mi daleko; jedva da su i stražare postavili. Prikrali smo se po noći, kroz šumu, i zaskočili ih u zoru, tako da nisu ni oklop stigli da obuku.“

„Prosto vidim Salijea, svinju onu debelu, kako skače iz kreveta i gega se u beg!“

„Juriš je predvodio Verni. Brzo smo ih razbili, zarobili smo i komoru.“

„Čuo sam da ste zlatna žitna polja obojili u grimizno.“

„Oni jedva da su se branili. Deset puta više ih se podavilo dok su pokušavali da preplivaju reku nego što ih je izginulo u

borbi. Više od četiri hiljade zarobljenika. Za neke je plaćena otkupnina, za neke nije, neki su povešani.“

„A kanula je i poneka suza, je li, Monca?“

„Moja bogami nije. Ako im je bilo tako stalo do života, trebalo je da se predaju.“

„Kao u Kaprilu?“

Zagledala se pravo u Orsove crne oči. „Baš kao u Kaprilu.“

„Borleta je, znači, pod opsadom?“

„Već je pala.“

Vojvodi se lice ozarilo kao kod dečaka kome je rođendan.

„Pala? Kantain se predao?“

„Kada su njegovi ljudi čuli za Salijerov poraz, izgubili su svaku nadu.“

„A ljudi bez nade su opasna rulja, čak i u republici.“

„Posebno u republici. Rulja je izvukla Kantaina iz palate, obesila ga s najviše kule, otvorila kapiju i prepustila se na milost i nemilost Hiljadu mačeva.“

„Ha! Smaknuli ga baš oni za čiju se slobodu borio. To ti je zahvalnost prostog čoveka, je li, Monca? Kantain je trebalo da primi novac koji sam mu ponudio. Bilo bi nam obojici jeftinije.“

„Ljudi se prosto utrkuju u želji da postanu vaši podanici. Izdala sam naređenje da budu pošteđeni, gde je to moguće.“

„Milost, je li?“

„Milost i kukavičluk su jedno te isto“, prasnula je. „Ali vi želite njihovu zemlju a ne njihove živote, zar ne? Mrtvi ne umeju da izvršavaju naređenja.“

Orso se osmehnu. „Zašto moji sinovi ne umeju da pamte moje pouke kao ti? Odobravam u potpunosti. Povešajte samo vođe. I Kantainova glava da bude iznad kapije. Ništa ne ohrabruje poslušnost kao dobar primer.“

„Već truli, zajedno s glavama njegovih sinova.“

„Svaka čast!“ Gospodar Talinsa pljesnu, kao da u životu nije čuo lepšu muziku od vesti o trulim glavama. „Šta je s plenom?“

Za račune je bio zadužen Bena, pa im se sada pridružio i izvadio presvijenu hartiju iz džepa na grudima. „Grad je potpuno isceden, vaše visočanstvo. Svaka zgrada ispražnjena, svaki pod raskopan, svaka osoba pretresena. Važe uobičajena pravila, po slovu našeg ugovora. Četvrtina čoveku koji nešto nađe, četvrtina njegovom kapetanu i četvrtina zapovednicima“, onda se duboko poklonio i pružio papir: „A četvrtina našem plemenitom poslodavcu.“

Orsov osmeh se proširio kada je osmotrio brojke. „Blagosloveno bilo pravilo četvrtine! Dovoljno da vas još malo zadržim u svojoj službi.“ Zakoračio je između Monce i Bene, pa blago spustio šake na njihova ramena i poveo ih nazad kroz staklena vrata, ka okruglom stolu od crnog mermera u sredini sobe i velikoj mapi raširenoj na njemu. Ganmark, Ario i Verni već su se tu okupili. Goba je i dalje vrebao iz senki, s debelim rukama prekrštenim na grudima. „Šta je s našim nekadašnjim prijateljima i sadašnjim ogorčenim neprijateljima, verolomnim građanima Viserina?“

„Polja oko grada su spaljena gotovo do same kapije.“ Monca je s nekoliko zamaha kažiprstom pokazala razmere uništenja. „Seljaci su rasterani, stoka poklana. Debelog vojvodu Salijera čeka posna zima i još posnije proleće.“

„Moraće da se osloni na plemenitog vojvodu Rogonta i njegove Osprijce“, reče Ganmar, uz jedva primetan osmeh.

Princ Ario se zakikota. „Kao i obično, iz Osprije stiže mnogo priče, ali malo pomoći.“

„Viserin vam dogodine sigurno sâm pada šaka, vaše visočanstvo.“

„A s njim će iz Lige osmoro biti iščupano srce.“

„Stirijska kruna biće vaša.“

Spomen krune dodatno je Orsu proširio osmeh. „A na tome treba tebi da zahvalimo, Moncakaro. To neću zaboraviti.“

„Ne samo meni.“

„Dodavola s tvojom skromnošću. Bena je odigrao svoju ulogu, kao i naš dobri prijatelj general Ganmark, kao i Verni, ali niko ne može poreći da je ovo tvoje delo. Tvoja posvećenost, tvoja istrajnost, tvoja spremnost da hitro deluješ! Priredićemo ti veliki trijumf, baš kao za heroje drevnog Aulkusa. Projahaćeš kroz ulice Talinsa, a moj narod će te obasuti cvetnim laticama, u čast tvojih mnogih pobeda.“ Bena se kezio, ali Monca nije mogla da mu se pridruži. Čestitke joj nikada nisu prijale. „Mislim da će tebi klicati mnogo glasnije nego što su ikada klicali mojim sinovima. Klicaće ti glasnije čak nego meni, njihovom istinskom gospodaru, kome toliko mnogo duguju.“ Činilo se da je Orsov smeh malo zgasnuo, a lice mu je izgledalo umorno i tužno, i istrošeno bez njega. „Klicaće, zapravo, malo preglasno za moj ukus.“

Krajičkom oka je primetila pokret, dovoljno da nagonski digne ruku.

Žica se zategla oko nje, pa ju je povukla ispod brade, i stegla joj grlo tako da je počela da se guši.

Bena krenu napred. „Mon...“ Metal sinu kada ga princ Ario ubode u vrat. Promašio je grlo i ubo tik ispod uha.

Orso pažljivo zakorači unazad kada je krv isprskala pločice. Foskar zinu, vinska čaša mu ispade iz ruke i razbi se u paramparčad.

Monca pokuša da vrisne, ali samo zagrcu kroz stegnut dušnik, ispusti zvuk nalik na svinjsko groktanje. Slobodnom rukom je potegla bodež, ali je neko uhvati za članak, i to snažno. Verni Karp, koji se čvrsto pribio uz njen levi bok.

„Žao mi je“, prošapta joj na uvo, pa izvuče njen mač iz korica i baci ga na drugi kraj odaje.

Bena se zatetura, groljeći crvenu pljuvačku, jednom rukom stežući lice, dok mu je crna krv curila kroz bele prste. Drugom rukom je nespretno tražio mač dok ga je Ario ukipljen gledao. Trapavo je izvukao stopu čelika pre nego što je general Ganmark prišao i ubo ga, tačno i vešto – jednom, dvaput, triput.

Tanko sečivo je ulazilo u Benino telo i iz njega izlazilo, a jedini zvuk je bio dah iz njegovih razjapljenih usta. Krv je briznula po podu u dugačkim mlazevima, natopila mu belu košulju u tamnim krugovima. Zateturao se napred, sapleo o sopstvene noge i tresnuo na pod, a napola isukani mač je zagrebao po mermeru ispod njega.

Monca se napela, svaki mišić joj je zaigrao, ali bila je bespomoćna kao muva u medu. Čula je Gobu kako joj brekće na uvo od napora, njegovo neobrijano lice kako joj se trlja o obraz, njegovo ogromno telo toplo na njenim leđima. Osetila je žicu kako joj se polako useca u obe strane vrata, duboko u šaku pritisnutu na grlo. Osetila je kako joj krv curi niz podlakticu, u okovratnik košulje.

Bena pruži jednu šaku po podu, ka njoj. Pridigao se palac ili dva, a vene su mu iskočile na vratu. Ganmark se nagnu napred i mirno ga s leđa probode kroz srce. Bena načas zadrhta, pa se spusti i ostade da miruje, bledog obraza umrljanog crvenim. Tamna krv se širila ispod njega i tekla između pločica.

„Dakle.“ Ganmark se sagnu i obrisa mač o leđa Benine košulje. „To je to.“

Mautis je namršten posmatrao. Pomalo zbunjen, pomalo razdražen, pomalo se dosađujući. Kao da posmatra niz brojki čiji zbir nikako da se uklopi.

Orso mahnu ka telu. „Otarasi se ovoga, Ario.“

„Ja?“ Princu se usna iskrivi.

„Da, ti. A i ti mu pomози, Foscаре. Vas dvojica morate naučiti šta je sve neophodno da našа porodica ostane na vlasti.“

„Ne!“ Foskar se zatetura unazad. „Ja u ovome neću da učestvujem!“ Okrenuo se i istrčao iz odaje, a čizme su mu pljeskale po mermernom podu.

„Taj mali je mekan kao pihtija“, promrsi Orso iza njegovih leđa. „Ganmark, pomози mu.“

Monca ih je pratila iskolačenim očima dok su vukli Benin leš kroz staklena vrata na terasu. Ganmark ga je, mračan i

pažljiv, držao za ruke, Ario je psovao gadljivo držeći jednu čizmu, dok je druga ostavljala krvav trag za njima. Digli su Benu na ogradu i prebacili ga preko. I onda ga više nije bilo.

„Ah!“, zakrešta Ario, mašući rukom. „Majku mu! Ogrebao si me!“

Ganmark se zagledao u njega. „Oprostite, vaše visočanstvo. Ubistvo ume da bude bolan posao.“

Princ se osvrnuo u potrazi za nečim čime će obrisati krvavu šaku. Mašio se raskošnih tapiserija pored prozora.

„Ne time!“, prasnu Orso. „To je kantska svila, pedeset vaga komad!“

„Onda čime?“

„Nađi nešto drugo, ili nek ti ostanu krvave! Ponekad se pitam da me tvoja majka nije slagala ko ti je otac, mali.“ Ario mračno obrisa ruke o košulju dok je Monca zurila, a lice joj gorelo od nedostatka vazduha. Orso je namršteno odmeri, mutna crna prilika kroz suze u njenim očima i umršenu kosu preko lica. „Ona je još živa? Šta čekaš, Goba?“

„Gurnula je ruku ispod jebene žice“, prosikta telohranitelj.

„Pa onda nađi neki drugi način da je dokusuriš, budalo.“

„Evo ja ću.“ Verni potegnu bodež iz pojasa, svejedno joj ne puštajući članak. „Stvarno mi je žao.“

„Dosta priče, dovrši je!“, zareža Goba.

Sečivo se diže, čelik blesnu na zraku svetlosti. Monca svom preostalom snagom nagazi Gobi na stopalo. Telohranitelj huknu, stisak žice popusti, i ona je odvoji od vrata, režeći, snažno se izvijajući kada Karpi ubode.

Sečivo široko promaši metu i udari ispod najnižeg rebra. Hladan metal, ali se činilo da je usijan, kao vatreni rez od njenog stomaka do leđa. Proburazio ju je, i vrh je bocnuo Gobu u trbuh.

„Ah!“ Pustio je žicu, a Monca silovito usisa vazduh, bezumno vrisnu i ošinu ga laktom tako da se zateturao. Verni je bio zatečen; ispustio je nož koji je izvadio iz njenog tela i ovaj

odskakuta preko poda. Ona šutnu Vernog, promaši jaja i udari u kuk, tako da se presamitio. Zgrabi bodež iz njegovog pojasa, isuka ga iz kanija, ali joj je udarac bio trapav i on je uhvati za ruku pre nego što je uspela da zarije sečivo. Rvali su se oko njega, iskeženih zuba, prskajući pljuvačkom jedno drugo u lice, teturajući se napred-nazad, ruku ulepljenih od njene krvi.

„Ubij je!“

Začu se prasak i glavu joj ispuni svetlost. Pod je tresnu po glavi, pljesnu je po leđima. Ona ispljunu krv, ludi krici zgasnuše u dugačko, otegnuto krkljanje, dok je noktima grebala glatki pod.

„Kurva smrdljiva!“ Peta Gobine čizmetine ponovo joj nagazi na desnu šaku, tako da joj bol sevnu duž podlaktice i izmami mučan uzdah. Čizmom ponovo nagazi njene članke, pa prste, pa zglob. Verni ju je istovremeno neprekidno udarao nogom u rebra, tako da se sva tresla. Smrskana šaka joj se iskrivila, okrenula u stranu. Gobina peta je nagazi i zakuca u hladan mermer uz zvuk pucanja kosti. Izvila se na podu, jedva u stanju da diše, a soba se okretala, naslikani pobednici iz istorije kezili su se odozgo.

„Ubo si me, glupo matoro govno! Ubo si me!“

„Ništa ti ne fali, svinjo debela! Što si je pustio!“

„Ja ću vas obojicu izbosti, budale nesposobne!“, siktao je Orsov glas. „Završite to već jednom.“

Gobina pesnica se spusti, uhvati Moncu za grlo i diže je. Ona pokušava da ga levom rukom uhvati, ali joj je sva snaga iscurila na rupu u slabinama, na posekotine na vratu. Njeni nespretni prsti samo razmazaše crvene tragove po njegovom čekinjastom licu. Ovaj joj diže ruku i naglo je izvi iza njenih leđa.

„Gde je Hermonovo zlato?“, začu se Gobin grubi glas. „Je li, Murkatova? Šta si uradila sa zlatom?“

Monca se prisili da digne glavu. „Poljubiš me u dupe, pederčino.“ To možda nije bilo pametno, ali jeste bilo iz srca.

„Nije bilo nikakvog zlata!“, prasnu Verni. „To sam ti već rekao, svinjo!“

„Ima bar ovo.“ Goba je jedan po jedan skidao izgrebano prstenje s njenih mlitavih prstiju, koji su već oticali i poprimali ljubičastu boju, iskrivljeni i bezoblični kao trule kobasice. „Ovo je lep kamen“, rekao je, zagledavši se u rubin. „Mada šteta dobrog mesa. Je l' mogu da malo provedem nasamo s njom? Ne treba mi mnogo.“

Princ Ario se zakikota. „Brzina nije nešto čime bih se ja ponosio.“

„Aman!“ Orsov glas. „Mi nismo životinje. Bacite je s terase i gotovo. Kasnim na doručak.“

Osetila je kako je vuku. Sunčeva svetlost ju je ubola. Digli su je, a mlitave čizme su zagrebale kamen. Plavo nebo se okrenulo. Na ogradu. Dah joj je grebao nos, drhtao joj u grudima. Izvijala se, ritala. Njeno telo se uzalud borilo da opstane.

„Da je overim.“ Ganmarkov glas.

„Koliko sigurni moramo da budemo?“ Mutno, kroz krvavu kosu preko očiju, videla je Orsovo izborano lice. „Nadam se da razumeš. Moj praded a je bio najamnik. Ratnik niskog porekla, koji se vlasti domogao oštricom mača i oštrinom uma. Ne smem dozvoliti da drugi najamnik preotme vlast u Talinsu.“

Htela je da mu pljune u lice, ali je samo uspela da joj krvava bala pocuri niz bradu. „Jebem ti...“

Onda je poletela.

Njena poderana košulja se nadimala i lepršala na njenoj naježenoj koži. Okrenula se, pa opet, a svet se premetao oko nje. Plavo nebo sa iskidanim oblacima, crne kule na planinskom vrhu, siva litica koja hitro promiče, žutozeleno drveće i iskričava reka, plavo nebo sa iskidanim oblacima, i ponovo, i ponovo, sve brže i brže.

Hladan vetar čupao joj je kosu, urlao u njenim ušima, zviždao između njenih zuba zajedno s njenim užasnutim dahom.

Sada je videla svako drvo, svaku granu, svaki list. Jurili su ka njoj. Otvorila je usta da vrisne...

Grančice je ogrebaše, zgrabiše, ošinuše. Slomljena grana je udari tako da se zavrtela. Granje je pucalo svuda oko nje dok je padala i padala i na kraju udarila u planinski obronak. Noge su joj se skršile od siline udarca, rame joj se skršilo o tvrdu zemlju. Ali umesto da joj se mozak prospe o kamenje, samo je razbila vilicu o krvave grudi svoga brata, čije je telo bilo zaglavljeno ispod jednog stabla.

I tako je Bena Murkato spasao život svojoj sestri.

Odbila se od leša, gotovo sasvim bez svesti, pa niz strmi planinski obronak, okretala se i okretala, mlatarajući udovima kao skršena lutka. Stenje, korenje i hladna zemlja mlatili su je, udarali, mrvili, kao da je tuče stotinu čekića.

Probila se kroz žbunje, gde ju je trnje šibalo i grabilo. Kotrljala se i kotrljala, niz nagnutu zemlju u oblaku prašine i lišća. Prevrnula se preko korena stabla, otklizala preko mahovinaste stene. Polako se zaustavila, na leđima, pa se umirila.

„Aaaaaaaaaaaaaa...“

Okolo su zadobovali kamenje, grančice i šljunak. Prašina se polako slegla. Čula je vetar kako huji u granama, kako šušketu u lišću. Ili sopstveni dah, kako grebe i krči u njenom namučenom grlu. Sunce je treperilo kroz crno drveće, ubadajući je u oko. U drugom oku je bilo tamno. Muve su zujale, obrušavale se i lebdele na toplom jutarnjem vazduhu. Bila je dole u smeću iz Orsove kuhinje. Bespomoćno je ležala među trulim povrćem i ostacima hrane i smrdljivim iznutricama iz veličanstvenih gozbi od pre mesec dana. Bačena u đubre.

„Aaaaaaaaaaaaaa...“

Prodoran, bezuman zvuk. Gotovo da se zbog njega stidela, ali nije mogla prestati da ga stvara. Životinjski užas. Sumanutu očaj. Jeka mrtvih u paklu. Oko joj je očajnički potražilo naokolo. Videla je svoju uništenu desnicu, bezobličnu ljubičastu rukavicu s krvavom posekotinom sa strane. Jedan prst

je slabašno podrhtavao. Njegov vrh je dodirnuo pokidanu kožu na njenom laktu. Podlaktica je bila presavijena, slomljena grančica sive kosti štrčala je kroz krvavu svilu. Nije izgledala stvarno. Pre kao jeftin pozorišni rekvizit.

„Aaaaaa...“

Sada ju je obuzeo strah, koji je narastao sa svakim dahom. Nije mogla da pomeri glavu. Nije mogla da pomeri jezik u usta. Osećala je bol, kako joj nagriza ivicu uma. Užasna masa, pritiskala ju je, mrvila svaki njen deo, sve gora i gora i gora.

„Aaaa... aaa...“

Bena je mrtav. Kap joj curnu niz treptavo oko i ona oseti kako joj sporo klizi niz obraz. Zašto ona nije mrtva? Kako je moguće da nije mrtva?

Uskoro, molim te. Pre nego što bol postane gori. Molim te, samo što pre.

„Aaa... a... a...“

Molim te, smrti.